

ունէին, ինչպէս նաև հոս ու հոն քանի մը թերթեր, ինկած կորած են:

Աւետարանական հատուածներուն կից նշանակուած են Ամոնեան հին բաժանման համարաթիւերը: Մարկոսի Աւետարանին վերջին հատուածը ունի ՄԼԳ [= ԺՁ. 8], որուն անմիջապէս կը յաջորդէ հետեւալ փոփոխակը, որ Հ. Գ. Ֆէրհաթեանի հրատարակած 4 օրինակներէն տարբեր և շահեկան թարգմանութիւն մը կը ներկայացնէ:

Աւ եղև իբրև յարեաւ ի մեռելոց, յաւառջնում միաշարաթւոյն ի վազարդեայն, երևեցաւ նախ Մարիամ Մազգաղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր այս և թիւ:

Աւ նորա երթեալ պատմեաց, որոց զհետ նորա շրջեալ էին յառաջագոյն, որք զգային և լային զնա:

Աւ նոքա իբրև լուսն եթէ կենդանի է, և տեսաւ ի նմանէն, շուտատին նմա, զի համարէին թէ տեսիլ ինչ ետես:

Աւ յետ այսորիկ երկուց ի նոցանէ այլովք. կերպարանաւք երևեցաւ Յս. որ երթալին յազարակ:

Աւ նոցա գնացեալ պատմեցին այլոց եթէ տեսաք մեք զՏէր, և ոչ կամեցան և ոչ նոցա հաւատալ:

Ապա յետ այսորիկ բազմեցելոցն ընդ ինքեան մտաւանդիցն երևեցաւ, և նախատեսաց զանհաւատութիւն նոցա և զխտատարութիւնն:

Այ որք տեսին զնա յարեցեալ ի մեռելոց ոչ հաւատացին:

Աւ ասէ ցնոսն, գնացէք այսուհետև ընդ աշխարհ ամենայն, քարոզեցէք զաւետարանն արքայութեան իմա. որ հաւատաւ յիս և մկրտեսցի, կեցցէ. և որ ոչ հաւատասցէ գոտապարտեսցի:

Աւ նշանք հաւատացելոց այսոքիկ զհետ երթիցեն:

Յանուն իմ գնա հանցեն, և լեզուս

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՆԲԵՐ

ԳԱՅԼՈՒ ԱՆԱՊԱՏ

ԿԱՄ

ՋԵՐՄԱՂԲԻՒՐ ՎԱՆԲ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ. — Գայու Անապատը կամ Գայու Վանքը կը կոչուէր նաև Ջերմաղբիւր — երբեմն զրուած Գերմաղբիւր — Վանք և կը գտնուէր դաշտային Կիլիկիոյ մէջ, Սիւ քաղաքին մօտ: Եկեղեցին կը կոչուէր Ս. Աստուածածին:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. — Ակների Վանքին նման Գայու Վանքին ևս հիմնադրւել կը համարուի Մեծն Լևոն (1186—1219). — Սիսուան, էջ 537:

Այս Վանքին մասին մեզի հասած տեղեկութիւնները շատ ցանցառ են դժբախտաբար: Այսպէս,

Ջերմաղբիւր Վանքի Վարդապետներէն Գրիգոր մասնակցած է Սիւրի (1307) և Ատա. նայի (1316) ժողովներուն:

Հոս Լևոն Դ. (1320—1342) դաստառն մը հաստատած է (Սիւս., 547: Խաչիկեան,

նորա խաւսեցին, և ձեռաւք աւան բարձցեն:

Աւ թէպէտ և մահկանացու ինչ զեղս արբցեն ոչ փնտսեսցէ նոցա, և ձեռս գիրցեն ի վերա հրանդաց և բժշկեսցեն:

Աւ յետ այսց բանից, և աւուրց բաղմաց, վերացաւ Յս. ի նոցանէն յերկինս և նստաւ ընդ աջմէ Աստուծոյ:

Իսկ նոքա ելեալ քարոզեցին ընդ աշխարհ ամենայն, Տեսան գործակից լինելով, և զհոգի սուրբ տալով նոցա, և զշնորհն հաստատելով ի ձեռն զհետ եկելոց նշանացն, զաւրութեամբ Տեսան ի փառս նորա (էջ 179բ—181բ):

ՆՈՐԱՅՐ ԵՊՍ.

ԺԴ. Դարի Հայ. Զեռ. Յիշատակարաններ, էջ 209)։ Սակայն կէս դար առաջ ալ հոս Վարդապետանոց մը գտնուած է, ըստ Յովհաննէս Դրբի յիշատակութեան. — Մ. Արք. Սմբատեանց, Նկարագիր. . . . Նրնջական, էջ 310։

Ջերմադրութիւն Վանահայրերու շարքէն սակաւաթիւ անուններ միայն հասած են մեզի, այսպէս,

1. — Տէր Կոստանցիմ Բաբունի, 1311. — Խաչիկեան, ԺԴ. Դարի Յիշատակարաններ, էջ 76։

2. — Յովնաննէս Քահանայ, 1316. — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 2354։

3. — Լեւոն Վանանայր. — 1343 ին, Մխիթար Գռնեցիի Կաթողիկոսի գումարած Սնտի ժողովին մասնակցողներու կարգին կը յիշուի Գերմադրութիւն (Կէմէրկէկեան) Վանահայր Լեւոն. — Ազգագատոււմ, յօդ. 1291։

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ. — Գայու Անապատին մշակութային գործիչներէն և գործերէն շատ քիչ բան ծանօթ է մեզի, գոր. կը ներկայացնենք ժամանակագրական կարգով։

Ա. — Յովհաննէս Դրբի, 1273 ին օրինակած է Անեսարան մը, մագաղաթի վրայ. — Նրնջակ, էջ 310։

Բ. — Թորոս Քահանայ Հռոմկացի, հմուտ Դրբի, 1311 ին օրինակած է մէկ Թուղթ Կաթողիկէայց, Վարդան Քահանայի ազաւանքով. — Խաչիկեան, էջ 75-6։

Գ. — Գրիգոր Դպիր, Դրբի, որդի Շահանդուստի և եղբայր Վասիլ Դպրի. 1316 ին օրինակած է Շառակնոց մը, Վանահայր Յովհաննէս Քահանայի համար. — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 2354։

Դ. — Սիմէոն Քահանայ (1318-36), որդի Մեծպարոնենց Յակոբ Քահանայի։ Օրինակած է,

1. — Շառակնոց, 1318 ին, Ստեփանոս Դպրի խնդրանքով. — Հանդէս Ամսօրեայ, 1955, էջ 507։

2. — Մանուսմունք, 1325 ին, իր հոգեւոր եղբոր՝ Գրքակազմ Յովհաննէս Սարկաւազի համար. — Սիւս., 201։ Խաչ., էջ 197-8։

3. — Մանուսմունք, 1336 ին, դեռահասակ և պատուական հոգեւոր եղբայր Զաքարիայի համար. — Սիւս., 201։

Ե. — Յովհաննէս Սրկ. Գրքակազմ (1325), որ թիւ 2 Մանուսմունքի ստացողն է։

Զ. — Յակոբ Դպիր Նկարիչ (1325-36). — Վերոյիշեալ երկու Մանուսմունքներու ծագողն է. — Խաչիկեան, Յիշատակարաններ, էջ 290։

Ը. — Խաչատուր Գպիր Երուսաղեմացի, Կազմող (1325-36), որ վերագրեալ Մանուսմունքները կազմած է. — Սիւս., 201։

Ը. — Առաքել Կուսակոն Քահանայ, Դրբի (1328). — Ջերմադրութիւն Վանքին մէջ օրինակած է Փիլոնի գործերը, Կրակկացի Յակոբ Վարդապետի համար. — Կար., 2046։ Սիւս., 547։ Խաչիկեան, էջ 209։

Թ. — Յակոբ Կրակկացի, որ իբրեւ գրաւէր Վարդապետ մը կ'երևի վերագրեալ տոգերուն մէջ, մեզի կը ներկայանայ նաև իբրեւ հեղինակ իր հետեանալ գործերով։

1. — Ալօրազիբ, որ ունի եօթ պուխներ, շարթուան իւրաքանչիւր օրուան համար սահմանուած. — Տէր Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս որդի Աստուծոյ կենդանւոյ . . . — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 1462, Թդ. 58-125, նոտագիր։

2. — Լուծմունք Դոմուրիմաց Բանից Նիւստուցուն. — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 718, էջ 532-551։

3. — Լուծմունք Ճառից Գր. Ասուածաբանի. — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 1257, Թդ. 1322, էջ 1-342, վերջը թերի կրնայ ըլլալ Կրակկացի Յակոբի և ոչ թէ Եղգոկիացի, ինչպէս ունի Սաւալանեան։

Ընդօրինակած է նաև Քաղաքիբ մը, իրեն համար, կարեւոր բովանդակութեամբ. — Զեռ. Ս. Յ. Թ. 1279, էջ 2ևԲ, վերջաւորութիւն թերի կը պարունակէ 33 քարտներ, ընդհանրապէս իրեն ժամանակակից հայ հեղինակներէ։

ՆՈՐԱՅԻ ԵՊՍ.

